

Michavila, pintura i pedagogia

Original, colorista, líric i fecund, Joaquim Michavila és un dels pintors valencians més exportables en els darrers anys. En plena maduresa creativa la seua obra ens ompli de colors suaus i brillants

J. A. Vidal

Va nàixer a l'Alcora fa cinquanta-nou anys i estudià Magisteri per pura tradició. Fill i nét de mestres, té una germana mestra i ell mateix exerceix l'ensenyament com a catedràtic de dibuix en l'Escola Universitària de Formació del Professorat d'EGB de València. En 1952 es va graduar en Belles Arts en l'Escola de Sant Carles i, el mateix any, formant part de l'anomenat Grup dels Set, va penjar els seus quadres en la sala Mateu.

Des d'aquell moment, les més importants ciutats i sales de pintura de diversos llocs arreu de l'estat i l'estranger no han deixat d'exposar la seua pintura, que sempre s'ha atret comentaris i crítiques favorables, però...

—*¿Com és i com se sent o com es veu, realment, Joaquim Michavila com a pintor?*

—No tinc un currículum massa brillant. No m'he mogut ni m'he sabut promoure. Sóc una mica apàtic... però sempre he fet les coses que més m'han apetit. A Belles Arts em vaig dedicar a estudiar a fons el cubisme, fortament influït per Picasso. Això em va dur a una abstracció geomètrica i lírica. Més avant, em vaig fer més íntim i vaig connectar amb temes de la meua infància i la meua joventut.

—*¿Potser aquesta preocupació t'ha dut a realitzar aquesta magnífica sèrie de paisatges amb arrossars de l'Albufera com a protagonistes?*

—Sí, sí... es tracta de reivindicar un paisatge marginat, que no van tocar, incomprendiblement, Sorolla, Pinazo o Muñoz Degraín...

—*Tu no vas començar com a pintor.*

—Vaig començar com a gravador, és cert, però prompte em vaig veure incapaç d'acceptar la disciplina que exigeix el gravat. Les tècniques del

gravat són molt específiques; de vegades, fins i tot, contraposades a les de la pintura. Picasso n'és un exemple curiós; la seua iconografia amb el gravat —el minotaure, etc— és realista i té poc a veure amb la seua pintura.

—*¿Quines altres influències, a més de Picasso?*

—Sóc molt receptiu, i m'interessen totes les èpoques de la pintura, però em sent atret pel Renaixement italià, pel que fa a l'ordenació de l'espai; després, pels manieristes, els romàntics i els impressionistes. M'apassionen, a més de Picasso, Braque i Juan Gris sobre tots.

—*¿Què et semblen altres figures importants, com Dalí i Miró?*

—Sóc més a prop de Miró. Dalí és complex, fosc i amb un rerefons misteriós. Les seues creacions són més objecte d'estudi d'un psicoanalista que d'un pintor o un crític. Se li retrau el vedetisme i les seues qualitats de *showman*, però tot això és perifèric respecte a la seua pintura. Em pense que és un gran surrealista, encara que darrerament ha fet coses molt fluïxes. Miró, per contra, és un pintor gloriosament delimitat i polaritzat, impermeable a influències; les seues creacions són originals i de gran força. M'interessen per l'elementalitat i l'aplicació del color.

Pintura i política

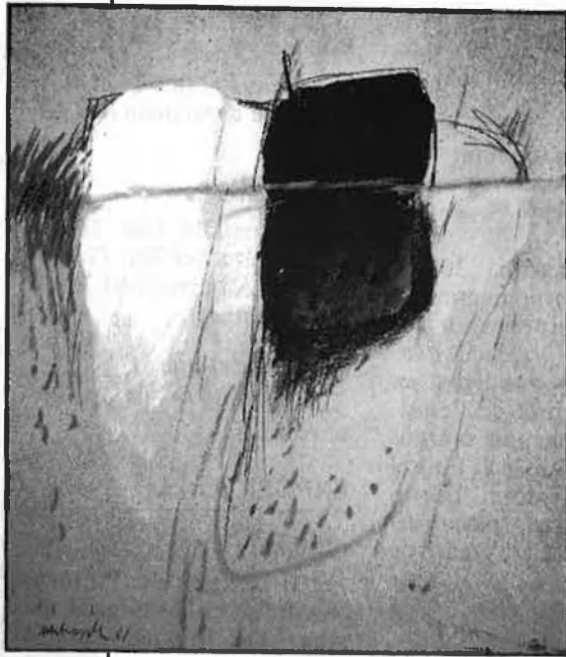
Joaquim és un home preocupat pel moment polític i les realitats socials. Per això, la pregunta no el sorprén.

—*¿Creus que amb la democràcia hi ha hagut cap canvi substancial en el panorama artístic?*

—El moment pictòric és molt bo. Hi ha molts joves que ja són realitats esplèndides. Vivim moments d'apetència i de gran demanda de béns culturals, i això sempre és bo. Jo compre i assaïo la pintura jove.



El pintor, davant una obra pertanyent a la sèrie «El llac». A l'esquerra, una obra de la mateixa sèrie.



ADOLFO PLA-SENCIA

Cal aprofitar aquesta situació i en això ha de consistir el treball de les institucions, tant estatals com autonòmiques: preocupar-se menys de fer cultura i més que en facen els homes de la cultura. L'actual govern central vol convertir Madrid en una capital europea de la cultura; sembla que hi ha un fort corrent o una consigna en aquest sentit, i això no em sembla malament, sempre que no es faci en detriment d'altres zones.

Diners, ensenyança i pintura

Michavila confessa no haver viscut de la pintura exclusivament. Em guanye el sou com a professor i no em vaig menjar un torrat com a pintor fa només cinc anys. Vaig ser el primer sorprès quan em van comprar el primer quadre, i també m'alegra dir que no sóc un pintor car, malgrat l'interés i la pujada de la cotització dels meus quadres. Acostume a vendre per unes 350.000 pessetes un quadre d'un metre seixanta, que sol ser gran a l'hora de penjar-lo en un pis. I faig serigrafies i obres gràfiques molt més barates.

—¿Quins consells o ensenyances transmits als teus alumnes?

—De primer, cal dir que la pintura, o el dibuix, com un afegitó, ha estat considerada com una matèria complementària al currículum escolar, i això ha resultat un fracàs. La meua tesi és que cal parlar menys de dibuix i de pintura, i molt més de for-

mació i sensibilització estètiques, de l'ésser humà. I això no es pot tancar en un horari, sinó que s'ha de contemplar dins una concepció interdisciplinària del coneixement, almenys a l'escola. L'estètica és subjacent també en el coneixement de les matemàtiques, de la física, etc.; hi ha, almenys, un nexa estètic. Així, una equació té una bellesa i, un ordinador, també, i això s'ha de percebre i s'ha d'ensenyar a captar.

Michavila és un gran lector de Kandinski i d'altres teòrics de la pintura i de la comunicació estètica, encara que afirma que no té un autor preferit. La música, una altra de les seues grans passions, el du a escoltar tant Bach i Vivaldi com Luis de Pablo... El cine l'ha atret com a aficionat, crític i com a vehicle d'expressió. el seu original *collage* a *Homenatge a Visconti* n'és una prova, i també la passió amb què parla de Fritz Lang, que dibuixava les seues pel·lícules abans d'iniciar qualsevol tipus de presa de vistes o de rodatge de situacions. Considera la fotografia com un art gran i mesclaria, si pogués, en la seua paleta, la televisió, el vídeo i la informàtica, per obtenir-ne una obra original, la seua visió d'un futur tan amenaçat com esperançat.

On Michavila no veu tan clares les connexions és entre la literatura i la pintura: «Paraula i imatge són coses diferenciades, Per a mi, una descripció pictòrica és mala literatura i una pintura literària és una mala pintura, pintura i literatura són dos llenguatges distints. Llenguatge, per a mi, és paraula, fonamentalment, i sé que això es contradiu amb no poques visions estructuralistes i d'altres.»

Dominador del seu art, és un pintor que sap comunicar i un comunicador a través de la pintura. Així, almenys, ho veuen molts dels seus alumnes; i així ho han captat també els qui compren quadres seus o els qui, simplement, hi passen els seus ulls entre les llums i les ombres d'una sala d'exposicions.

Basilea, Roma, Nova York, Barcelona, Madrid, Venècia, Lisboa, Alexandria, etc., són només algunes de les ciutats on milers d'ulls han despullat la seua pintura. Aguilera Cerni, Cirici Pellicer, Garneria, Sentí, Chavarri Aldana, etc., alguns dels molts amics que han glossat els seus traços, que han lloat els seus colors, han exaltat el seu esperit de treball, professional i líric, estranya barreja, que el converteix en un jove pintor quasi als seixanta anys. □